

SAKSFRAMLEGG

Utvalg**Møtedato**

Lierne kommunestyre

HØRING - DOMSTOLSTRUKTUR SAMT ET FORSLAG OM ENDRINGER I RETTSKRETSENE OG DOMSTOLLOVEN

Vedlagte dokumenter:

1. Justis- og beredskapsdepartementet: Høringsbrev av 02.03.20, med frist 02.05.20.

Ikke vedlagte dokumenter:

1. Adresseliste
2. Vedlagt skjema

Saksopplysninger:

Justis- og beredskapsdepartementet har oversendt til høring Domstolkommisjonen utredning NOU 2019: 17 Domstolstruktur, sammen med et alternativt forslag fra departementet om bare å endre tingrettenes rettskretser i tråd med flertallet i kommisjonens forslag.

Vurdering:**1. Om kommisjonen og mandatet:**

Rådmannen fastslår innledningsvis at det foregår en klar endring i utviklingen av lokalsamfunn og landet vårt.

Det skjer en sentralisering og befolkningsvekst i og rundt større bysentra, mens fraflytting og gradvis forgubbing av befolkningen er resultatet i øvrige deler av vårt langstrakte land.

Rådmannen oppfatter ikke at regjeringen uttrykker dette som politiske målsettinger, men i praktisk politikk er det på mange tunge og sentrale samfunnsområder besluttet og iverksatt omstilling og effektivisering som nettopp forsterker og eskalerer den utviklingen som her beskrives.

Det vises til politi, samferdsel, forsvaret, universitet og høyskoler og spesialisthelsetjenestetilbudet for å liste opp eksempel

Domstolkommisjonen som ble oppnevnt i august 2017, skulle utrede domstolenes organisering og uavhengighet, og legge til rette for effektivisering og forbedring av arbeidet i domstolene, blant annet gjennom raskere saksavvikling og digitalisering.

Det ble framlagt en første delrapport som tok for seg domstolenes struktur 1. oktober 2019, og det er denne som er grunnlaget for den aktuelle høringsrunden. Departementet har selv skrevet til forslag om endringer i rettskretser og organisering av disse.

2. Kommisjonens sammensetning:

HØRING - DOMSTOLSTRUKTUR SAMT ET FORSLAG OM ENDRINGER I RETTSKRETSENE OG DOMSTOLLOVEN

Rådmannen vil innledningsvis også kommentere sammensetningen av domstolkommisjonens medlemmer, hvor det er de store sentrale byene som er representert i kommisjonen. Oslo, Trondheim, Bergen, Stavanger, Drammen og Tromsø for å liste opp.

Det etterlyses en sammensetning som kan gjenspeile en bredere representasjon geografisk og også faglig ståsted hos de jurister som kommisjonen er sammensatt av.

Dette kunne ha gitt kommisjonen kunnskap og legitimitet med at også medlemmer som hadde representert «mindre» domstoler var med å utformet forslagene fra kommisjonen.

3. Delrapport om domstolstruktur:

I domstolkommisjonens arbeid med å besvare et omfattende mandat som berører arbeidsformer, bruk av digitale ressurser og forbedringsarbeid innenfor domstolene, registreres at oppdraget innledes med å fastlegge domstolstrukturen. Altså hvor mange og hvor domstolene skal være lokaliserte.

Dette kommer **før** at de sentrale spørsmål om domstolenes framtidige arbeidsformer og modernisering og bruk av digitale verktøy er utredet og beskrevet.

Rådmannen mener at det ville ha vært bedre å utrede morgendagens domstoler – organisering og uavhengighet ved å avklare endringer i hvordan domstolene skal fylle sine oppgaver i fremtiden, og så deretter vurdert hvordan struktur det er hensiktsmessig å organisere domstolene etter.

Ny teknologi og nye arbeidsformer kan jo nettopp være forutsetninger for å videreføre at domstoler i fremtiden er lokalisert der hvor folk bor også utenfor bysentra.

4. Namdal Tingrett er viktig for Namsos og Namdalen:

Rådmannen tar til etterretning at forslaget fra Justis- og beredskaps-departementet innebærer at Namdal Tingrett skal bestå videre innenfor en ny organisering av Trøndelag rettskrets.

Vår høring vil særskilt omtale etableringen av rettskretser og rettssteder i et eget avsnitt.

At Namdal Tingrett er etablert i Namsos og i Namdalen er viktig av mange hensyn, og her vil vi vise til:

- i. Å gjennomføre rettsforhandlinger nære der folk bor innebærer at reiser og opphold i forbindelse med rettsforhandlinger skjer effektivt og med lavere kostnader for alle involverte parter.
- ii. At vi rekrutterer og opprettholder juridiske kompetansemiljøer i Namsos og i regionen er viktig for samfunnsutviklingen i denne delen av Trøndelag. At flere advokater bor og virker i Namsos er nært knyttet til at Namdal Tingrett er lokalisert i Namsos.
- iii. Tingrettens tilstedeværelse i nærområdet er viktig også for at rettssystemet skal bli lagt merke til og dermed bidra til å opprettholde tillit til domstolene i befolkningen.

5. Namdal Tingrett er effektiv, tilgjengelig og har god kvalitet

I NOU 2019: 17 Domstolstruktur vektlegger utvalget hensynet til kvalitet, tilgjengelighet og effektivitet ved utforming av ny domstolstruktur.

Rådmannen oppfatter at Namdal Tingrett oppfyller og kan vise til måloppnåelse på alle disse kriteriene.

- I. Sakstilgangen har over de siste årene vært stabilt på et omfang på like over 500 saker

HØRING - DOMSTOLSTRUKTUR SAMT ET FORSLAG OM ENDRINGER I RETTSKRETSENE
OG DOMSTOLLOVEN

- II. Saksbehandlingstiden er under de krav som er fastsatt av Stortinget
- III. Saksbehandlingstiden i Namdal Tingrett er under landsgjennomsnittet.
- IV. Namdal Tingrett er domstol for i alt 10 kommuner, som omfatter Lierne, Raarvihke/Røyrvik, Namsskogan, Grong, Høylandet, Overhalla, Namsos/Nåavmesjenjaelmien, Flatanger, Nærøysund og Leka. Det geografiske området er stort i areal og omfatter kyst, innland og bystrukturer. Det omfatter omlag én tredjedel av arealet i hele nye Trøndelag fylke. Lengste reisetider innenfor dagens rettskrets er over 3 timer en vei, og således vil en evt flytting av domstolen i Namdal vekke fra Namsos, bety en vesentlig redusert og svekket tilgjengelighet for innbyggere i Namdalen.
- V. Rådmannen mener at utvalgets grunnlag for å hevde at større rettskretser vil føre til bedre kvalitet er bygget på svake og usikre premisser. Disse framkommer direkte i flere forbehold og begrensninger som Frischsenteret selv har anført i sin dokumentasjon til utvalget.

Parallelt uttrykker rådmannen skepsis til om kvantitative sammenligninger mellom dommere og rettsavgjørelser er metodisk holdbart, for å konkludere at det faktisk foreligger grunnlag for å dokumentere vesentlige forskjeller i kvaliteten mellom mindre og større domstoler.

Det vises også til at mandatet til domstolkommisjonen fastslår at;

«de norske domstolene fungerer godt og har generelt svært høy tillit hos befolkningen. Dommerne fremstår som uavhengige og nøytrale, og generelt behandler domstolene saker raskt og med høy kvalitet»

6. Rettskretser og rettssteder

Rådmannen tar som tidligere kommentert til etterretning at forslaget som er sendt ut på høring fra departementet, opprettholder domstolen i Namdal.

I høringsbrevet fremmes forslag til omfattende endringer i antallet rettskretser og hvordan domstolene organiseres innenfor disse utvidede rettskretsene.

Det opprettes flere rettssteder som skal være avdelinger underlagt en felles sorenskriver som leder rettskretsen.

- I. Rådmannen oppfatter at forslaget til omorganisering av rettskretser og opprettelse av flere rettssteder ikke tilfredsstillende avklarer ledelses- og styringsansvar innenfor disse nye strukturene. Å ta stilling til hvilke konsekvenser dette har for domstolen i Namdalen blir derfor ikke mulig utfra utredningen.
- II. Å fjerne sorenskriver fra den enkelte lokale domstol, vil etter kommunens vurdering være uheldig av mange hensyn. Det nevnes her domstolens tillit og legitimitet i lokalsamfunn, kompetanse og kvalitet i domstolen, ledelsesnærhet og arbeidsmiljø for ansatte i domstolene og å sikre framtidig rekruttering til stillinger i domstolene.
- III. Det er viktig av hensyn til å sikre folkevalgt og demokratisk styring at fremtidige endringer innenfor en endret organisering av domstolene må skje gjennom vedtak fattet av politiske

HØRING - DOMSTOLSTRUKTUR SAMT ET FORSLAG OM ENDRINGER I RETTSKRETSENE
OG DOMSTOLLOVEN

myndigheter.

Slik sett vil rådmannen klart anbefale at domstolloven endres slik at denne myndighet ikke ligger til domstoladministrasjonen.

- IV. Rådmannen vil konkret foreslå at det fastsettes en minimumsnorm for bemanning av tingretten, og begrunner dette med at en bemanningsnorm vil sikre og videreføre kvalitet og kompetanse i domstolene.
- V. Avslutningsvis vil rådmannen konkret foreslå at ledelsen for Trøndelag rettskrets plasseres i Namsos, hvis det etableres en større rettskrets i Trøndelag.
Dette vil medvirke til å spre kompetanse ut fra de større tettsteder, motvirke sentralisering innenfor Trøndelag og i Midt Norge, og styrke en av de mindre domstoler i Trøndelag.

Rådmannens forslag til**VEDTAK:**

- 1 Lierne kommunestyre har følgende presisert uttalelse til Domstolkommisjonens forslag til endringer i rettskretsene og domstolloven utover det som er omtalt i saksutredningen:
  - Namdal Tingrett må videreføres med domstol i Namsos
  - Namdal Tingrett må også i det videre ledes av en sorenskriver lokalisert i Namsos
  - Mindre tingretter må styrkes ved å revidere eksisterende rettskretser.
For Namdal Tingrett kan dette bety at nabokommuner i nærområdet til dagens 10 kommuner blir en del av Namdal Tingrett.
  - Namdal Tingrett blir lokalisering for ledelsen og administrasjonen i Trøndelag rettskrets, hvis denne opprettes.
2. Lierne kommunestyre slutter seg forøvrig til uttalelsen fra Interkommunalt politisk råd Namdal.